DISSERTATIO JURIDICA DE TRANSMISSIONE FRUCTUUM FEUDALIUM IN...

Johann Wolfgang Trier, Carl August Rex, Valenti Gonzaga

Digitized by Google

Digitized by Google

ILLUSTRISSIMIS ATQUE EXCELLENTISSIMIS DOMINIS,

AUGUSTISSIMI REGIS POLONIARUM ET ELECTORIS SAXONIÆ

IN

SUMMO SANCTIORI SENATU

MINISTRIS STATUS,

HEROIBUS TOGA SAGOQUE MAGNIS ATQUE INCLUTIS,

DOMINIS SUIS GRATIOSISSIMIS

DISSERTATIONEM HANC

ANIMO DEVOTISSIMO AC DEMISSISSIMO

CONSECRAT

AUTOR.

Digitized by Google

ILLUSTRISSIMI ATQUE EXCELLENTISSIMI DOMINI,
DOMINI GRATIOSISSIMI,

Quod terræ Saxonicæ inter reliquas Germaniæ provincias potentia, multitudine incolarum, flore commerciorum, cultu ſcientiarum, aliisque felicitatis generibus caput extulerint, earum rerum omnium præcipua cauſſa ac fons eſt, quod ſapientisſimi Principes harum regionum ſem-

per elegerint viros ſui ſimiles, hoc eſt, ſapientiæ ac juſtitiæ laude florentes, quos gubernaculis ſtatus publici admoverent, & quorum cura ac miniſterio in conſiliis capiendis uterentur. Superavit vero hac in re Auguſtiſſimus Rex noſter omnes majores ſuos, oſtenditque orbi, quantum Regiis virtutibus emineat, & quam recte ac ſapienter, qui quibus negotiis aptisſimi dignisſimique ſint, dignoſcere & dijudicare posſit: quando ILLUSTRISSIMAS EXCELLENTIAS VESTRAS arcanorum ſuorum participes fecit, Eisque partem curarum ſuarum, quibus pro tot gentium ſalute diſtinetur, imponens, voluit, ut in ſummo Senatu Saxoniæ primarii publicæ rei cuſtodes eſſent, & ſub Regiæ Majeſtatis auſpiciis fata populorum, qui ſceptrum Saxonicum venerantur, diſpenſarent. Spectavit Rex Sereniſſimus in ILLUSTRISSIMIS EXCELLENTIIS VESTRIS eminentiſſimas virtutes, prudentiam uſu diuturno maximarum rerum & bello & pace geſtarum confirmatam, fidem incorruptam, amorem in populos, animum juſti & æqui ſine perſonarum ſtudio tenacisſimum. Et judicium hoc Regium ipſe ſucceſſus comprobavit. Priſcis enim temporibus noſtra multo illu-

ſtri-

ſtriora ſunt, gloria domus Regiæ ad ſummum faſtigium eſt perducta, viget juſtitia, commercia gliſcunt, & quæ ſunt alia, quibus & Principis & civium Principi ſubjectorum ſalus continetur. Inprimis etiam ſub imperio Sereniſſimi Regis & Electoris hodierni, curis & conſiliis ILLUSTRISSIMARUM VESTRARUM EXCELLENTIARUM, ingens incrementum ceperunt omnis generis optimæ ſcientiæ, & depoſito veteri ſitu & ſqualore, magis in dies enituerunt: cujus rei inter alia luculentum teſtimonium præbent florentiſſimæ Academiæ Saxonicæ, Lipſia & Vitemberga. In his ego per aliquot annos ſtudiis operam dedi, jamque inde diſceſſurus exercitatione hac juris feudalis ſpecimen quoddam publicum edere volui, quod ILLUSTRISSIMIS EXCELLENTIIS VESTRIS demiſſiſſima mente offerre & conſecrare audeo. Confido, fore, ut ea, qua omnes Sibi devinciunt, benignitate & clementia ſuſcipiant has ſtudiorum meorum primitias, incultas quidem illas, & Illuſtriſſimis Veſtris nominibus minime dignas, ſed teſtes tamen forte futuras, tempus, quod in Academiis conſumſi, non prorſus inutiliter a me collocatum eſſe. Oro ſupremum

mum

mum Numen, velit ILLUSTRISSIMAS EXCELLENTIAS VESTRAS omni proſperitatis ac benedictionis genere largiſſime beare, ut cum Rex Sereniſſimus conſiliis Earum ſapientiſſimis & fidiſſimis quam diutiſſime gaudere, tum univerſa Patria curis Ipſarum ſecura eſſe ac florere poſſit.

ILLUSTRISSIMARUM EXCELLENTIARUM VESTRARUM

Lipſiæ, d. 1 Auguſti M DCC XIX.

cultor devotiſſimus,

CAROLUS AUGUSTUS REX.

Digitized by Google

CONSPECTUS DISSERTATIONIS.

I. Definitio feudi, allodii & fructuum.

II. Expoſitio argumenti, de quo agitur: item de fructibus, quos vaſallus, durante ſuo dominio utili, percipit.

III. De fructibus primi anni poſt obitum vaſalli.

IV. De fructibus naturalibus.

V. De fructibus induſtrialibus.

VI. De fructibus civilibus.

VII. Quæſtio, an ſimultanee inveſtiti conventione ſuo ac deſcendentium maſculorum nomine inita, qua filiabus vaſalli harumque deſcendentibus fructus feudi maſculini ceſſerunt, obligentur.

VIII. Affirmatur, ſi de præjudicio ipſorum promittentium agatur.

IX. X. Negatur, ſi ſermo ſit de præjudicio deſcendentium maſculorum.

XI. Conſenſus ICtorum.

XII. XIII. XIV. XV. Reſponſiones ad argumenta diſſentientium.

I.

OBertus de Orto feudum dicit eſſe beneficium, quod ita datur, ut proprietas quidem rei penes dantem remaneat, uſusfructus vero ad accipientem ejusque heredes pertineat, ad hoc ut fideliter do-

mino

mino ſerviat. *2. f. 23 in f.* Hæc deſcriptio a reliquis juris feudalis conſultis retenta eſt, qui omnes genus definiti, uti in ſcholis Philoſophorum loqvuntur, in dominio utili, ſeu qui hoc loco idem ſignificat, in uſufructu conſtituunt, differentiam ſpecificam in fide. Cum vero omnis, quæ a ratione ſuſcipitur inſtitutio, debeat a definitione proficiſci, ut conſtet, quæ ſit propria natura ejus rei, de qua diſceptandum ſit, utque errores ex incertis ac vagis animi ſenſis oriundi evitentur: neceſſe eſt, ut inquiratur ante, an definitio Oberti cum eo, quod definitur, conſentanea ſit, & quibus fundamentis nitatur. Manifeſtum autem eſſe puto, definitionem illam multo latius patere, quam feudum. Quamvis enim certisſimum ſit, feudum omne ſub lege fidei concedi, hac tamen ſola illud ab aliis bonorum generibus neutiquam diſtingvitur: quia nec bona immobilia, nec jura univerſitatis aut civitatis fere cuiquam conferuntur, niſi ad fidem & obſequium, ſub quo etiam comprehenduntur ſervitia militaria, Wachen und Aufgebot, ſe adſtringat. Neque aliud definitionis illius fundamentum videtur, quam erronea origo nominis, quod compilatores juris Longobardici feudum a *fide* dictum opinarentur. Dictum potius eſt a Germanico *fede* & *ode*, quorum illo bellum, hoc bonum ſignificatur, ut *fedeode* ſeu *feode* ſit bonum bellicum militibus loco ſtipendii conceſſum;

ſum;

ſum: unde in antiquis diplomatibus *feodum* ſcribitur, qui ſcribendi modus adhuc hodie in lingua Gallica ſervatur. Meliorem & cum rei ipſi tum origini nominis accomodatiorem definitionem habebimus, ſi eam ex *2. f. 48.* repetamus. Dicitur ibi, feudum hereditarium, licet propriam feudi naturam non habeat, cenſeri tamen jure feudi: additurque, quid ſit illud jus feudi, ut nempe feudum hereditarium ex his cauſſis amittatur, ex quibus & verum feudum. Eſt igitur feudum res jure utilis dominii conceſſa, quæ ex cauſſis quibusdam, publica lege feudali expreſſis, amittitur, ex quibus alia bona amitti non ſolent. Allodium optime verbis non ajentibus, ſed negantibus deſcribitur, ut ſit omne patrimonium, quod feudum non eſt. Dicitur ab *adel*, quod antiquum, avitum & hereditarium denotat, & *ode*, contracta prima ſyllaba extrusoque *de*, uti in *feode*. Quid ſit heres feudalis, quid allodialis in promptu eſt: ille nimirum ſuccedit in feudo, hic in allodio. Fructuum nomine in hac diſſertatione intelliguntur omnes utilitates, quas dominus utilis ſeu vaſallus aut ex diſpoſitione juris feudalis aut ex conventione cum ſeniore inita percipit.

II.

Propoſitum mihi eſt, inquirere, quousque vaſallo fructus feudi in heredes allodiales trans-

mittere liceat. In qua diſceptatione tria genera fructuum diſcerni oportet, nempe primum eos, quos ipſe vaſallus aut percepit aut, durante dominio ſuo utili, percepturus eſt, deinde qui mox ab illius obitu naſcuntur, denique qui inſequentibus temporibus ſunt naſcituri. Quid in poſtremo genere juris ſit, valde dubium eſt & controverſum, ac propterea operoſius hac exercitatione inveſtigandum. Circa medium genus itidem quæſtiones nonnullæ ancipites obveniunt, ſed quæ tamen minus difficulter explicari poſſint. De primo autem genere res eſt explorata & extra diſſenſum poſita, fructus, dum percipiuntur, naturam feudalem omnem exuere, atque allodiales fieri, valere etiam diſpoſitionem vaſalli de his, quos in poſterum percepturus eſt, ſi vita ejus & dominium utile ad illud usque tempus duret, in quod diſpoſuit. *BERLICH P.2. Concl. 31. n. 33. BERG. Elect. diſcept. for. t. 46. obſerv. 5.* Quare eos ſine conſenſu ſenioris & agnatorum vel ſimultanee inveſtitorum oppignorare, in dotem & in ſolutum dare, permutare, vendere, ultimaque voluntate, in quemcunque placuerit, tanquam verum allodium transferre, vaſallis omni jure feudali permittitur. Et quamvis in fructibus ultimi anni ob favorem agriculturæ ſucceſſori feudali jus protimeſeos locis nonnullis tribuatur: *BERLICH. P.3. Concluſ. 45. n. 4.* hoc tamen natu-

ram

ram eorum allodialem minime infringit. Ceterum ea, quæ dixi, de feudis non regalibus capienda ſunt: regalium vero feudorum fructus ad heredes allodiales non tranſeunt, quia defunctus eos non ex cauſa privata, ſed jure ſuperioritatis territorialis percepit. *SCHILTER. Exerc. ad ff. 4. coroll. 9.*

III.

Morte jus vaſalli in feudum exſpirat & in ſucceſſores feudales transmittitur. Conſtitutum tamen eſt, ut certa pars fructuum primi anni poſt obitum vaſalli ad heredes allodiales tranſiret, idq; æquiſſima ratione. Nam quia fructus plerique non quotidie, ſed interjectis certis menſibus aut annis, percipiuntur, maxime durum foret, heredes allodiales non eſſe participes emolumentorum illius temporis, quod, vaſallo vivente, nondum quidem ceſſerat, ſed tamen cucurrerat, & defunctum adeo non ſibi & heredibus laborem ac ſumtus impendiſſe, ſed alium in plenam meſſem agrorum mittti, quos alius conſeverat: quamvis jure Romano in uſufructu id non attentum eſſe videamus. *§. 36. J. de R. D.* Simpliciſſimum vero & naturali æquitati maxime conſentaneum futurum erat, fructus pendentes omnes eorumque impenſas pro rata temporis inter defuncti heredes & vaſallos ſucceſſores dividi: *HARTM. PIST. l. 1. quæſt. 24. n. 42. TIT II* Lehn-Recht

 c. 26.

c. 26. §. 82. quod ipſum etiam jure Romano nonnullis caſibus obſervatur. *L. 7. §. 2. ff. ſoluto matrim.* Atque ita in cauſſis feudalibus etiam per terras Imperii ſæpius judicatum eſſe, teſtatur *WESENBECIUS Comment. ad d. t. ff. in f. BEUST. Tract. connub. part. 3. c. 11. ſub f.* Sed jura Longobardica & Germanica pleraque a naturali illa æquitate divortium facientia effecerunt, ut argumentum hoc totum multis ſpinoſis quæſtionibus, quibus & ſchola & forum laborat, oppleretur: uti fere ſemper evenit, ubi, nulla neceſſitate cogente, a ſimplici ad id, quod multiplex eſt, deflectitur, & nimium diſtingvendo res minus diſtincta & aptior confuſioni redditur. Jamque igitur notanda eſt diviſio fructuum in naturales, induſtriales & civiles, non exiguis illa quidem difficultatibus impedita, quia, ſpeciebus obvenientibus, non ſemper proclive eſt judicatu, ad quodnam ex tribus illis generibus quælibet ſit referenda: inprimis cum fructus nonnulli in una provincia ſponte, in alia vix multo labore proveniant, & quia ſæpe fructus naturales atque induſtriales in eodem ſolo conjuncti ſunt, uti exemplo fructuum, qui in hortis naſcuntur, apparet. Inſpiciendum etiam eſt & diſtingvendum, quid jura provincialia Germanica, ex quibus ego Saxonici potisſimum rationem habebo, quidque jura Longobardica de hac re conſtituerint.

IV. Fru-

IV.

Fructus naturales, quos ipſa natura, accedente aut nulla opera humana aut ita levi, ut a Prætore curanda non ſit, ex rebus noſtris producit, ut ſunt poma, ceraſa, gramen, ſi nondum ſint a ſolo ſeparati, jure Saxon. Electorali cum ipſo prædio, cujus pars eſſe videntur, *L. 44. ff. de rei vind.* ad ſucceſſorem feudalem pertinent. *P. 2. Conſt. El. 32. ibique CARPZOV. Def. 23. ſq. a.* Land-R. *l. 2. art. 58.* Extra Electoratum tamen in Saxonia Communi fructus omnes hortorum, etiam pomariorum, adhuc pendentes heredibus allodialibus cedere, ſi vaſallus diem Urbani, qui eſt vigeſimus quintus Maji, vivendo attigerit, *a.* Land-R. *d. art. 58.* docent *COLER. de Proc. exec. P. 2. c. 3. n. 310. BERLICH. P. 3. Concluſ. 45. n. 17.* De piſcibus, non qui cuſtodiæ cauſſa in piſcina aſſervantur, hos enim allodiales eſſe nemo dubitaverit, ſed qui ideo ſtagnis immiſſi ſunt, ut ibi creſcerent & genus propagarent, recepta hodie in foro Saxonico eſt opinio, ſi tempus mortis vaſalli propinquius fuerit tempori piſcationis, quam immisſionis piſcium in ſtagnum, relinquendos eos eſſe heredibus allodialibus, alias ſucceſſoribus feudalibus. *CARPZ. P. 3. C. 32. D. 26.* Sed non deſunt quæpiam, quæ contra opinionem hanc moveri posſint. Nam autoritate legum deſtituitur, quæ potius in Saxonia fructus pen-

den-

dentes naturales, ad quos piſces illi omnino referēdi ſunt, vaſallo vel domino ſuccedenti tribui volunt. *d.C.El.32.* Deinde durum videtur, quod ita ſucceſſor interdum uſu ſtagni fere per octodecim mēſes, ſingulis enim trieñiis piſcatio inſtitui ſolet, carere cogatur. Deniq; quia piſcatio ad certum diem non eſt adſtricta, adeoq; aliquando conſtare non poteſt, utrum ab ea obitus vaſalli propiꝰ an remotius abſit, litigiis multis ac tricis feneſtra aperitur. Tales vero ſententiæ minime omnium ſequendæ ſunt, inprimis ſi ſint exceptiones a lege generali conſtitutæ, ut in hac noſtra ſpecie, nam lex generalis in dubio omnia complectitur: *L. 51. in f. ff. de adm. tut.* & hic finis eſt omnium legum civilium, ut lites partium juxta ac arbitria judicum præcidantur, illasque, ſi claræ ſint, nullo modo negligi oportet, licet æquitas aut vera aut cerebrina aliud omne ſvadeat. Quamobrem olim, non attento diſcrimine temporis, Facultas Juridica Lipſienſis piſces ſucceſſori feudali, *HARTM. PIST. l. 1. qu. 24. n. 66.* Scabinatus vero heredibus addixit: in quam poſteriorem ſententiam ſuo etiam tempore pronuntiatum eſſe, refert *COLER. Deciſ. 286. n. 150.* Pro rata temporis piſces dividendos eſſe cenſuit *SCHRADER. de feud. part. 2. part. 9. ſect. 3. n. 71. ſqq.* quæ ſententia æquiſſima eſt, licet impugnetur ab *HARTM. PIST. d. quæſt. 24. n. 83. ſqq.* Jus Longobardi-

cum

cum de fructibus omnibus tam naturalibus quam ceteris ita diſponit: *Si Vaſallus decedat ſine herede maſculo, & contingat feudum ad dominum reverti, ſic diſtingvitur: quod ſi ante Martium, omnes fructus illius anni ex feudo provenientes ad dominum pertinebunt. Si vero poſt Calendas Martii usque ad Auguſtum, omnes fructus, qui interim percipiuntur, ad heredes Vaſalli pertineant. Si vero poſt Auguſtum, omnes fructus anni percipiet dominus. 2. f. 28. §. penult.* Eſt hic unicus textus juris Longobardici, ubi de fructibus feudi, ſi de iis poſt mortem vaſalli inter heredes feudales & allodiales lis oriatur, agitur: ſed ita eſt obſcurus, ut magna ſit de ſenſu ejus diſceptatio. Nolo jam aliorum opiniones operoſe recenſere, quas videre licet apud *GOTHOFRED. & BITSCH. ad d. § penult. HARTM. PIST. d. quæſt. 24. BERLICH. d. concluſ. 43.* Receptior ſententia eſt, ſi vaſallus moriatur Calendis Martii vel poſtea usque ad finem Auguſti, fructus, qui usque ad hunc terminum proveniunt, deberi heredibus allodialibus, ſi vero Calendis Septembris vel inſequenti tempore usque ad finem Februarii decedat, omnes fructus pendentes illius anni, qui ſecundum veterem computationem Februario exeunte finitur, ſucceſſoribus feudalibus deberi. Hæc conſtitutio ad clima moresque Germaniæ commode applicari non

 poteſt,

poteſt, neque proportionem juris ſervat, cum labor agriculturæ ſub finem Februarii magna ex parte jam peractus ſit, & vaſallus paucis diebus ante vindemiam vel diem Martini, quo plerisque locis maxima pars cenſuum ſolvi ſolet, Land-R. *l. 2. art. 58.* mortuus uvas & cenſus ad heredes allodiales non transmittat: id quod inprimis in feudis, quorum præcipui reditus ex vineis colliguntur, eo durius videtur, quo majorem operam vitium cultura expoſcit. Quas ob cauſſas conſtitutionem hanc abſurdam vocat *WESENBEC. ad Schneidevv. §. 36. J. de R. D. litt. b.* non ſatis æquam & rationabilem *HARTM. PIST. d. quæſt. 24. n. 42. & 44.*

V.

Fructuum induſtrialium, qui ex rebus noſtris non niſi accedente opera humana a natura producuntur, jure Longobardico, uti jam dixi, eadem eſt ratio, quæ naturalium: quia diſpoſitio *d. 2. f. 28.* generalis eſt & de omnibus fructibus loquitur. Atque hoc jus commune circa fructus induſtriales in dubio etiam apud Saxones obſervatur. Itaque ſi vaſallus poſt Calendas Martias vita exceſſerit, heredes allodiales lac, lanam, emolumenta ex juribus braxandi, venandi, lapides fodiendi, & quæ ſunt ſimilia, lucrantur. Et hoc lucro non ſolum usque ad finem Auguſti, ſed usque ad finem

De-

Decembris ſeu totius anni potiuntur: *BERLICH. P. 3. Concluſ. 43. n. 67. CARPZ. P. 3. Conſt. 32. D. 9.* quæ res, neſcio, quo ex errore originem trahat, cum obſervantia hæc manifeſto adverſetur diſpoſitioni expreſſæ juris Longobardici, *d. 2. f. 28. ibi: interim*, cumque Longobardi non inceperint annum a Calendis Januariis, ſed a Calendis Martiis: quod inter populos Chriſtianos illis ſeculis moris fuiſſe, ex ſcriptoribus Chronologis conſtat, & adhuc hodie moris eſt in Britannia. Multi etiam interpretes ex ipſis verbis textus noſtri obſervarunt, annum ibi non computari a Calendis Januariis: quamvis nonnulli a Calendis Septembribus computent. *BERLICH. l. c. n. 28.* De fructibus vero agrorum & vinearum jure Saxonico aliud eſt conſtitutum. Nam fructus agrorum, ſi ſemen, vivente vaſallo, raſtro ſubactum fuerit, allodio cedunt. Land-R. *l. 2. art. 58. P. 3. Conſt. El. 32.* Idem jure Electorali dicendum de illis fructibus hortenſibus, qui culturam requirunt, ut ſunt rapæ, paſtinacæ, lactucæ, legumina, ſi nempe horti foſſi ac ſeminati ſemenque raſtro ſubactum fuerit. *d. C. 32.* In vineis reſpicitur jure Saxonico utroque ad diem Urbani, quem ſi vaſallus vivendo attigerit, vindemiam in heredes allodiales transmittit: Land-R. *art. 58.* id quod in Saxonia Ducali etiam ad fructus omnes hortorum tam naturales quam induſtriales extendi, ſupra dictum.

 Sed

Digitized by Google

Sed in Thuringia, quod ad vineas attinet, ultima cultura attenditur, die Ruhr, quæ ſequitur ligam racemorum, & circa initium Julii contingit. *CARPZ. P. 3. Conſt. 32. D. 9. in f.* Si impenſæ in culturam factæ ſint a defuncto, cujus tamen heredibus fructus non cedunt, illæ omnes his reſtitui debent: quo nomine eis jus retentionis & interdicta aliaque remedia competunt. *CARPZ. P. 3. C. 32. D. 14. BERLICH. d. Concluſ. 43. in f.*

VI.

Fructus civiles, hoc eſt, præſtationes ab homine faciendæ, ſi dentur pro fructibus naturalibus & induſtrialibus, quos natura ex feudo locato producit, eadem ratione diſtribuuntur inter heredes feudales & allodiales, qua ipſos fructus naturales & induſtriales diſtribui ſupra dictum eſt. *BERLICH. P. 3. Concluſ. 44. n. 2. CARPZ. P. 3. Conſt. 16. D. 7.* Sed decimæ, cenſus, annui reditus, & quæ his ſunt ſimilia, heredibus, allodialibus integra debentur, ſi dies vivente vaſallo ceſſerit: *a L. 26. ff. de Uſufr.* quod jure Saxonico ad illa etiam extenditur, quæ ab ejus obitu intra diem trigeſimum peti potuerunt. *a P. 3. Conſt. El. 32.* Ampliatur id ulterius a doctoribus, ſi exigi potuerint paulo poſt trigeſimum, exempli cauſſa die Michaelis, cum vaſallus mortuus fuerit die Bartholomæi, quia minima Præ-

ter

tor non curat. *CARPZ. d. Conſt. 32. D. 21.* Verum huic ſententiæ ego quidem accedere dubitem. Primum enim ſine lege loqui erubeſcendum eſt. Deinde Conſtitutio hæc Electoralis a Jure communi Saxonico exorbitat, *v. COLER. Deciſ. 286. n. 122. ſeqq.* ideoque ultra verba expreſſa non debet extendi: inprimis cum in fructibus naturalibus pendentibus, cum quibus fructus civiles, quorum dies nondum ceſſit, comparari commode poſſunt, triginta dierum ab obitu ratio non habeatur. Porro interpretationi extenſivæ tum minime locus eſſe poteſt, ſi ex ea lites & caſus pro amicis oriantur; quos certe hinc oriri manifeſtum eſt, quia, quid ſit illud paullo poſt trigeſimum, non ſatis patet, & ob id ipſum a legislatore certum tempus conſtitutum cenſeri debet, ut judicis arbitrium præſcindatur. Denique non perſpicio, cur non potius ſucceſſoribus feudalibus fructus civiles, quorum dies paulo ante trigeſimum ceſſit, adjudicentur, cum eadem prorſus pro his ratio militet, quod nempe minima a judice non curentur. Neque enim in promptu eſt alia ratio, cur doctores ſucceſſoribus allodialibus ita faveant cum detrimento proprietarii & aliorum ſucceſſorum feudalium, quod certe manifeſto juri communi adverſatur, ex qvo tamen illi ipſi Doctores jura provincialia reſtringi volunt, *v. §. 36. J. de R. D.* Taceo, eve-

 nire

nire poſſe, ut tempus quidem ſit modicum, ſed ſumma fructuum minime modica. Extra Saxoniam in hoc etiam genere fructuum ſervatur conſtitutio Longobardica *2. f. 28. HARTM. PIST. l. 1. quaſt. 24. n. 60.* Alii tamen iique non pauci fructus civiles, quorum dies nondum ceſſit, pro rata temporis dividendos eſſe cenſent, cum extra Saxoniam, *MOLIN. Conſvet. Pariſ. t. 1. §. 1. gloſſa 8. n. 35. STRUV. Synt. Jur. Feud. c. 15. §. 16. n. 7.* tum in Saxonia: *per P. 3. Conſt. El: 16. MOLLER. ad P. 3. C. 32. n. 5. RAUCH-BAR. P. 2. qu. 22. n. 25. BERLICH. P. 3. Concluſ. 44. n. 11.* quorum ſententia æquitati naturali conformis quidem nec forte conſtitutionibus Saxonicis adverſa eſt, ſed in foro haud recepta. De fructibus jurisdictionis, ut ſi mulcta ex delicto ſolvenda, dubium eſt, an debeantur heredibus allodialibus vaſalli, ſub quo delictum fuit perpetratum. Affirmant id *ROSENTH. de feud. cap. 10. concl. 42. n. 64. ſqq. BERLICH. P. 2. Concluſ. 44. ſub f.* Negant *GUIDO PAPA Deciſ. Delph. 335. REBUFF. in L. 3. C. de ſuſcept.* Ego ſecundum principia juris Romani diſtinxerim, utrum lis cum defuncto Vaſallo conteſtata, aut inquiſitio, eo vivo, jam inſtituta fuerit, an non fuerit. Non poſteriori, ſed priori caſu mulctam commiſſam heredibus allodialibus addixerim. Nam per litis conteſta-

teſtationem aut, quæ hujus inſtar eſt in inquiſitionibus, per reſponſionem ſecundum placita Romanorum quaſi contrahitur, & jus exigendi actori aut judici inquirenti acquiritur: modo reus poſtea in cauſa ſuccumbat. Atque uti hujus quaſi contractus is eſt effectus, ut rei heredes obligentur, cum alias pœna in eos non tranſeat: *L. 20. ff. de accuſ.* ita natura correlatorum poſtulat, ut pari ratione heredibus actoris aut judicis jus exigendi ab illo tempore acquiratur. Non tamen inficior, diverſum conſvetudine recipi poſſe, ut nempe vel tempus delicti ſpectetur, quam eſſe communem opinionem, aſſerit *TIRAQUELL. de utroque retractu t. 2. §. 5. gl. 4. n. 19.* vel rei judicatæ, quia antea mulctæ ſunt inſtar fructuum pendentium. Poſterius uſu ſervatur in Academia Lipſienſi, ubi officiales Academici jurisdictionem habentes, ſi ſub eorum magiſtratu delictum fuerit admiſſum, mulctis ante non potiuntur, quam aut reus decreto eorum acquieverit, aut ſententia vim rei judicatæ nacta ſit: id quod ad evitanda varia incommoda, quæ alias ob munera ſemeſtria atque annua evenire poterant, receptum videtur.

VII.

Placet hac exercitatione inprimis excutere quæſtionem, an ſimultanee inveſtiti ex conven-

Digitized by Google

tione ſuo ac deſcendentium maſculorum nomine ſine conſenſu ſenioris inita, qua filiabus vaſalli harumque deſcendentibus fructus feudi maſculini ceſſerunt, obligentur. Quæ controverſia quam ſit anceps atque impedita, intelligent omnes, qui, quæ ab utraque parte ſtant, argumenta cum cura & cum judicio ponderarint. Horum enim tanta vis eſt ac robur, ut animus cogitando in diverſa trahatur, neſciatque, utri parti in his difficultatibus aſſentiendum videatur. Eſt hæc jurisprudentiæ noſtræ feudalis miſera conditio, ut innumeræ quæſtiones in legibus aut obſcure admodum aut plane non ſint deciſæ, utque tum juris prudentes mirifice inter ſe diſſentiant ac prælia miſceant: inprimis cum hæ lites ſæpiſſime ingenti animorum contentione de pingvibus prædiis atque inter familias potentes agitentur, quarum favori a celebribus nonnullis juris feudalis interpretibus, ubi conſulti fuerunt, interdum aliquid datum eſſe, facile negare non licebit. Ego, ſepoſito omni partium ſtudio, primum quid in hac quæſtione conſiderandum ſit, diſtincte evolvam: deinde ſententiam, quæ mihi verior videtur, exponam, rationibusque ex jure feudali conquiſitis firmabo: denique, uti ſpero, efficiam, ut argumenta diſſentientium, quantumvis ſpecioſa ac valida, concidant.

VIII.

VIII.

Tres ſunt, quorum in ſpecie propoſita præjudicium verſatur: vaſallus ſucceſſor, qui cum priori vaſallo pactum iniit, illius deſcendentes maſculi, & ipſe dominus directus. Facile concedo, quod ſupra jam conceſſi, poſſe vaſallum perceptioni fructuum, quamdiu vixerit, valide renuntiare. Uti enim nemo alius commodis ſuis renuntiare prohibetur, ita nec vaſallus. Atque uti uſufructuarius jus, quod habet, oppignorare, vendere aut gratis concedere poteſt, *L. 38. ff. de uſufr. L. 11. §. 2. ff. de pign.* ita vaſallo ea omnia permiſſa, nec ullo jure interdicta ſunt.

IX.

Verum quod ad deſcendentes attinet, conſtanter nego, poſſe jus percipiendi fructus in eorum præjudicium a patre cedi. Sicut enim uſufructuarius in longius tempus, quam in dies vitæ ſuæ, uſumfructum extraneo cedens nihil agit, *§. 3. J. de uſufr.* & uſusfructus ita ceſſus reſpectu ceſſionarii non eſt verus uſusfructus, morte demum hujus finiendus, ſed quam primum cedens deceſſerit, ad dominum proprietatis reverſurus eſt: *L. 66. ff. de jure dot. HUBER. Præl. ad Inſt. t. de uſufr. §. 12.* ita idem fere de ceſſione dominii utilis ſeu juris commoditates ex feudo percipiendi dicendum exiſtimo. Nam feuda ex

pacto & providentia non in gratiam ſolorum primorum acquirentium ſunt conceſſa, ſed etiam deſcendentibus proſpectum eſt, ut utrique ad militiam atque alia miniſteria obligati habeant, unde vivant & ſervitia præſtent, utque eo majore fide ſalutem publicam promoveant, patriamque tueantur, quod eo ipſo ſuam quoque utilitatem promoveant, propriosque agros adverſus hoſtes defendant. Quam ob cauſſam in feudo ex pacto & providentia filii libere ſuccedunt, nulla ordinatione patris valente: *1. f. 8. pr.* adeo ut hic ex feudo ne quidem unam candelam relinquere pro anima ſua, *MATTH. de AFFL. ad 2. f. 55. n. 31.* multo minus illos, licet ingrati fuerint, imo licet ipſe dominus in feudo antiquo conſenſerit, exheredare poſſit. *HORN. Jurispr. feud. c. 14. §. 11.* Quemadmodum Colonellus, qui habet regimentum hereditarium, ſuo quidem ſtipendio renuntiare poteſt, ſed de ſtipendio a filiis merendo diſponere nequit: ita nec pater fructus feudi in præjudicium filiorum alienare poteſt, ut his præter ſerviendi gloriam nihil aliud commodi ſuperſit. Et quemadmodum pater nihil juris habet in peculium filiorum caſtrenſe, quod hi ſervitiis militaribus promeruerunt: ita multo minus juris habet in emolumenta feudi, quæ ſunt inſtar ſtipendii, pertinentque ad peculium caſtrenſe a filiis promerendum. Quam ob

caus-

cauſſam renovatio inveſtituræ introducta eſt, ut ſenior, vaſallo mortuo, cum illius filiis denuo contractum feudalem celebret, utque ſibi ab iis fidem ac ſervitia ſtipuletur, & in horum compenſationem utilitates ex fundo percipiendas promittat. *2. f. 23. inf.* Atque hic eſt præcipuus effectus inveſtituræ, ut uſusfructus ad inveſtitum *d. text.* hoc eſt, commodum ad eum, qui habiturus eſt onus, tranſeat. *L. 10. ff. d. R. J.*

X.

Reſtat, ut etiam de præjudicio domini directi diſpiciamus. Concedunt facile omnes, pacti illius cum vaſallo initi non eam eſſe vim, ut, ſucceſſione ad ſimultanee inveſtitum ejusque familiam delata, ſi hæc emortua fuerit, vel feudum felonia perpetrata commiſſum ſit, aut ſi dominus ad inopiam redactus alimenta ex feudo ſibi præſtari velit, *STRYK. Ex. jur. feud. cap. 18. qu. 35.* pactum hoc in gratiam filiarum initum juri ejus obſtet. Sed concedendum etiam eſt illud, maximum eſſe domini præjudicium, & beneficium conceſſum ei damnoſum reddi, ſi familia vaſalli ſucceſſoris emolumentis feudi careat. Nam ſi vaſalli nihil utilitatis ex feudis percipiant, fit, ut opibus exhauriantur, & ſeniorum ſuorum ſervitia ſubterfugiant, utilitasque reipublicæ minuatur. *2. f. 52. & 55.* Eve-

ita poteſt, ut fructus feudi ad peregrinum nullo fidei & obſequii vinculo adſtrictum perveniant, isque dominum impune negligat atque offendat, & ad offendendum opibus ex ipſo feudo perceptis inſtructior fiat. Præterea, hoc pacto valente, filiis vaſalli cedentis non licebit ad ſervitia domino præſtanda quidquam ſub hypotheca mutuo accipere, filios vero ſuos eo minus poterunt liberaliter educare & ad ſerviendum domino habiles reddere, quo majori onere prementur, ſi aliunde non ſatis ſuppetat, unde matrem viduam, cui dotalitium debebatur, & filias aut ſorores, quibus alimenta & dos ex feudo debebantur, ſuſtentare poſſint. Hæc incommoda ex ceſſione fructuum æque atque ex alienatione oriuntur: quare illa æque ac hæc interdicta cenſeri debet, inprimis cum Imperatores non ſolum alienationem, ſed etiam omne commercium, ex quo incommoda illa proveniunt, expreſſis verbis interdixerint. *dd. tt. CARPZ. Diſp. feud. 7. th. 17.* In noſtra ſane ſpecie initum eſt commercium, quod reipſa, licet jus perſonale tantummodo translatum videatur, ab alienatione non diſcrepat. Nam feudum contra omne jus feudale, utpote quo fœminæ feudum maſculinum retinere non poſſunt, *2. f. 36.* indirecte convertitur in fœmininum, quia ſimultanee inveſtitorum, imo ipſius domini, quod

ad ſervitia attinet, idem eſt præjudicium, filiarum idem commodum, ut ſi in eas quocunque alio alienationis genere translatum, jusque ſuccedendi eis tributum foret. At enimvero prohibitum una via, alia non debet eſſe permiſſum; *L. 21. §. 1. ff. de tut. dat. C. 39. de R. J. 6.* inprimis cum hoc modo monachus & quilibet alius, qui ſervitiorum incapax eſt, feudum retinere poſſit. *v. d. 2. f. 36.* Quam ob cauſſam contractus libellarius, hoc eſt, locatio in perpetuum inita, *2. f. 9. §. 1.* niſi cum agnato, *1. f. 13. in f.* nam tum eſt ſpecies refutationis, ſevere interdicitur. *d. 2. f. 9. § 1.* Ob easdem rationes nec in longum tempus, quod ex conſvetudine provinciarum aliisque circumſtantiis metiri judicis eſt, locatio permittitur, ſi nempe inde fiat, ut filiis agnatisve heredibus media ad ſervitiorum ex feudo præſtationem neceſſaria ſubtrahantur. *MYNSING. cent. 6. obſerv. 30. n. 1. ROSENTHAL. de feud. c. 9. concluſ. 7. CRAG. Jur. feudal. l. 3. t. 3. §. 8. ſub f.* Imo dicendum potius, in locatione aut donatione commoditatum perpetua aut longi temporis jus in re transferri; nam ei, qui in longum tempus conduxit, actio in rem datur; *L. 1. §. 3. ff. de ſuperfic.* quæ utique ex dominio oritur, *L. 23. pr. ff. de R. V.* & qua poſita, ponitur ipſum dominium, *STRUV. Exerc. 50. §. 47.* nempe utile dominium. Plenum enim conductor non

 acqui-

acquirit, *L. 1. §. 1. ſi ag. vectig.* ideoque jus locantis, finita locatione, conductorem expellendi ſalvum manet. *P. 2. C. El. 40.* Ceterum expreſſam hanc prohibitionem locationis in perpetuum initæ ſedulo notandam puto. Eſt enim in ſpecie noſtra, ſi vaſallus cedens ſummam certam quotannis a filiabus ceſſionariis ſtipulatus fuerit, revera inita in perpetuum locatio conductio, qua dominium utile transferri, ipſis legibus Romanis conſtitutum eſt, §. 3. *J. de loc. cond. j. STRUV. Ex. 11. §. 53.* licet contractus in inſtrumento ita non fuerit appellatus. JCtus enim magis, quid agatur, quam quid dicatur, conſiderat. Si vero merces vilis fuerit, aut plane nihil reſervatum ſit, res eo pejor eſt, magisque manifeſta alienatio. *d. 2. f. 9. §. 1. ibi: ſub viliſſima penſione.*

XI.

Ingens eſt multitudo JCtorum, qui nobiscum quæſtionem propoſitam negant: quorum ſi omnia teſtimonia adducere velimus, futurum eſt, ut hæc exercitatio conſvetam diſſertationis Academicæ formam amplitudine excedat. Sufficiet, adduxiſſe paucos ex juris interpretibus tam antiquis quam recentibus. *BURCHARDUS Epiſcopus Magdeburgenſis*, qui allegatur in *Gloſſa ad* Land = R. *l. 1. art. 9.* perfidum eſſe ſtatuit vaſallum, qui fructus feudi alii ceſſerit, hujusque

poſſeſ-

poſſeſſionem percipiendi fructus injuſtam appellat. Wo einer dem andern ſeine unrechte Gewähr ſtärcket, alſo daß er das Gut in Gewähr hätte, und lieſſe er denn einen andern den Nutzen aufheben, wer das thut, der thut wider ſeine Treue und wider ſeine Ehre. In forma antiqua judiciorum feudalium, Richt-Steig Lehn-Rechts, quæ Friderico Barbaroſſæ Imperatori adſcribitur, idem confirmatur. *cap. 20.* Graviter Autor Juris Feudalis Svevici: *cap. 107.* Fährt der Mann zu, und leyhet das Gut einem ſeiner Freunde, und bittet denſelben, daß er das Gut ſetze mit ſeiner Hand ſeiner Haußfrauen, oder einem andern ſeiner Freunde, das iſt nicht recht, denn es iſt Gefährde. Et paullo poſt. Wer Gut alſo leyhet, der leyhet es wider GOTT, und das Recht, und wider ſeine Treue: Denn ſo ein Herr ihm ſein Gut leyhet, ſo ſchweret er ihm Treue und Warheit zu leiſten, das hat er hiermit gebrochen, denn er leyhet nicht ſein Gut weg, er leyhet ſeines Herrn Gut weg, oder eines andern, der nach ihm an das Gut kömmt. Eadem fere verba repetiit Feudiſta Saxo. Lehn-R. *c. 59. & 60.* *MATTHÆUS de AFFLICTIS ad 2. f. 45. n. 16.* ait: non poſſe concedi a vaſallo annuos fructus ultra ejus vitam, eſſe enim talem conceſſionem ſimilem uſuifructui. *L. 41. ff. de uſufr. legato.* Nec præjudicare vaſallum hac conceſſione heredibus, hosque ne ad pretium

qui-

quidem a defuncto acceptum reſtituendum, niſi ex bonis burgenſaticis, hoc eſt, allodialibus, obligari, etiamſi feudum ſit hereditarium. *VULTEJUS de feudis l. 1. cap. 10. n. 57.* feudum alienare & commoditates alienare unum idemque & utrumque æque prohibitum eſſe, agnoſcit. *BITSCHIUS ad 2. f. 55. p. 687.* nec commoditatem percipiendi fructus nec uſumfructum cedi poſſe, nobiſcum ſtatuit, eſſe enim etiam illam uſumfructum. *STRUVIUS Synt. jur. feud. cap. 12. § 7. n. 2.* probat, non ulterius valere diſpoſitionem de fructibus & commodis ex feudo percipiendis, quamquousq; vivit vaſallus, qui jus circa fructus altericonceſſit. Imo *HUNNIUS tract. feud. p. 339.* fructus feudi ſeu commoditatem percipiendi fructus ne quidem ad dies vitæ alienari poſſe exiſtimat: fructibus enim feudi alienatis, deficere finem feudi, & feudum ipſum alienatum cenſeri. Sed piget ulterius cumulare teſtimonia de re, quam tot legibus, tot rationibus planam fecimus, hisque illi fidem ac firmamentum adjunximus. Si quis eſt, qui nominibus doctorum plus moveatur, quam ipſis legibus, multo illorum plures allegatos reperiet apud *VULTEJ. de feud. l. 1. c. 10. n. 57.*

XII.

His omnibus non obſtantibus, nonnulli JCti con-

contrariam ſententiam ſunt amplexi, quorum ad argumenta breviter ac modeſte reſpondebo. Principio promiſſum ſimultanee inveſtiti, qui fructus ceſſit, ſervandum eſſe ajunt. Servandum & ego dixi in præjudicium promittentis. Sed nego, filios obligari, ſi pactum patris juris diſpoſitioni aut rationi adverſetur: quibus illud pactum, de quo hic diſceptatur, revera adverſari, ſupra ſatis oſtenſum fuit. Juri enim publico pactis privatorum derogari nullo modo poteſt: *L. 38. ff. de pact.* & tales conventiones inutiles ſunt atque infectæ habentur. *L. 5. C. de legibus.* Neque dici poteſt, exceptionem filiorum eſſe de jure tertii, & Principis eſſe aut Reipublicæ jura ſua defendere: nam jus Principis publicum hac in cauſſa juri filiorum privato arctiſſime eſt innexum, & ex eo ipſo ille læditur, quod hi fuerint læſi, uti ſuperius, ubi de præjudicio filiorum diſſerui, probatum fuit. Quamvis vero filius cum patre eadem perſona habeatur: fictio tamen hæc eſt ſtrictiſſimæ interpretationis, uti omnes fictiones, neque regulariter in feudis, ſi agatur de filiis obligandis, locum habet. *1. f. 8. pr.* Quamvis etiam filius debita paterna agnoſcere debeat, nec feudum ab allodio ſeparare poſſit: id tamen ſpeciale eſt, & ideo conſtitutum, ne pater debitor poſt mortem, quaſi decoctor bonorum, ignominia afficiatur, & creditores, qui patrem in

D neceſ-

neceſſitatibus juverunt, defraudentur. *Reſ.Grav. de A. 1661. §. 71. v.* Wann er dann. Sed extra caſum debiti firma ſtat lex, nullam ordinationem patris in feudo manere, ſed morte ejus concidere, ſi filiis inde damnum inferatur. *d. 1. f 8. pr.*

XIII.

Validiſſimum argumentum, quo diſſentientes opinionem ſuam tuentur, illud videri poterat, quod a ſubinfeudatione petitum eſt. Nam ſi vaſallo permiſſum eſt, utile dominium ſine conſenſu ſenioris in extraneum transferre, permiſſum etiam videtur, jus percipiendi fructus extraneo cedere. Eſt autem quæſtio hæc, quousque vaſallus feudum alii in ſubfeudum concedere poſſit, adeo ambigua & implicita, ut, quid in tanto diſſenſu doctorum dicendum ſit, anceps cogitandi cura animum ſubeat. Communior eſt opinio, ſubinfeudationem non ſolum partis, ſed etiam totius feudi permiſſam eſſe. *STRUV. Synt. jur. feud. c. 12. §. 9. STRYK. Exam. jur. feud. c. 19. quæſt. 23. & 25. HORN. Jurispr. feud. c. 19. §. 12.* Alii partem tantum ſubinfeudari poſſe ſtatuunt *2 f. 73.* Alii contra utrumque interdictum eſſe contendunt, cum negari non poſſit, eſſe hic revera & in effectu alienationem dominii utilis vaſallo immediato conceſſi. *CURT. JUNIOR tract. feud. part. 4. n. 83. JULIUS CLA-*

RUS recept. ſentent. l. 4. §. feudum. qu. 32. n. 1. HOTOMANN. Diſp. de jur. feud. cap. 37. Multæ vero & graves rationes poſtremæ huic opinioni favere videntur; & quamvis communem ſententiam a tot celeberrimis harum terrarum JCtis ob merita in jurisprudentiam ſua maxime venerandis propugnatam improbare non auſim, permiſſum tamen erit, argumenta, quæ pro contraria opinione faciunt, ſalvo melius ſentientium judicio ac honore, adducere & jure quodam cathedræ defendere, ut deinceps forte in conflictu publico veritas in re tam difficili quaſi ex profundo, in quo abſtruſa ac demerſa eſt, protrahatur. Antiquis temporibus vaſalli licentiam ſibi ſumſere feuda cum alienandi tum ſubinfeudandi. *2. f. 9. pr.* Imo ipſe Imperator Conradus Salicus vaſallis indulſerat, ut eis alios ſubinfeudare liceret, utque ſubvaſalli, modo eſſent æque habiles, feuda in perpetuum retinerent. *2. f. 34. §. 2.* Hoc vero ulterius fieri Lotharius Saxo & Fridericus Barbaroſſa Imperatores, editis ſeveris conſtitutionibus, prohibuerunt: *2. f. 52. & 55.* quæ in Germania noſtra in hac quæſtione eo magis ſervandæ videntur, quo earum diſpoſitio naturæ contractus feudalis eſt accommodatior, & quia conſtitutiones provinciales fere de hoc argumento ſilent. Inprimis ex conſtitutione Friderici, quam tamen in multis capitibus nimis

duram eſſe, ideoque hodie non per omnia obſervari fateor, notanda ſunt verba: ſe omnibus modis prohibere callidam machinationem, colorem, figmentum ac fraudem, ubi quis, pretio accepto, dicit ſe tantummodo inveſtiviſſe alium, non feudum vendidiſſe. Ponitur vero hic venditio tantum exempli cauſſa, nam donationis eandem eſſe rationem, nemo, puto, negaverit: inprimis cum paulo ante in eadem conſtitutione vaſalli non ſolum prohibeantur feuda vendere, ſed etiam quocunque alio modo diſtrahere. Præterea notandum eſt, quod ab Imperatore additur, vaſallos hoſce dicere, inveſtituram ſibi licere, quod ille negat. Nimirum vaſalli pro ſe allegabant legem mitiorem Conradi, qua ſubinfeudatio permittitur. Verum Imperator reſpiciebat ad legem poſteriorem Lotharii, expreſſe interdicentis omne commercium, per quod dominorum imminuitur utilitas: quibus verbis etiam ſubinfeudationem contineri ac interdici, Fridericus exiſtimabat, jamque nova ſua conſtitutione interpretationi vaſallorum, quæ ipſi mirifice eluſiva videbatur, obviam ibat. Nihilo tamen ſecius eadem interpretatio, tanquam benignior & libertati vaſallorum antiquæ convenientior, a plerisque maximi nominis JCtis retenta eſt: licet ipſi fateantur, dictis textibus *2. f. 9. & 34.* jus antiquum recenſeri, quod quidem

dem negari nequit, ut vel ex rubricis apparet. Unde ipſi in aliis capitibus a jure ibi recenſito deflectunt, & exempli cauſſa, extincto jure vaſalli, extingui jus ſubvaſalli concedunt. *v. JITER. de feud. Imp. c. 22. §. 8. STRYK. Exam. jur. feud. c. 19. qu. 31.* Regula itaque juris Longobardici noviſſimi hæc eſt, ſubinfeudationem eſſe interdictam: *2. f. 3. pr. & §. 1.* quæ lex expreſſis verbis lata ſecundum principia illius juris fundamenti loco utique ponenda eſt. Exceptio vero regulam in caſibus non exceptis confirmans tum datur, ſi ſubinfeudatio ſincere nec in fraudem conſtitutionum fiat. *2. f. 9. pr. & §. 1. 2. f. 26. §. beneficium.* Nam ſecundum conſtitutionem Friderici ſubinfeudationes cum fraude conjunctæ eſſe præſumuntur. Quis autem in hac quæſtione in fraudem legis faciat, proclive eſt judicatu, ſi rationes conſtitutionis illius expreſſas intueamur: nam is in fraudem legis agere dicitur, qui verba captans ſententiam legis intentionemque legislatoris eludit. *L. 29. ff. de legib.* Nimirum hæc eſt intentio legislatoris expreſſa, ut familiæ conſerventur, nec deſcendentes vaſallorum aliqvando opibus exhauriantur, ideoque ſervitia ſubterfugiant. *2. f. 52. & 55.* Cum hac intentione qvod pugnat, commercium omne vera alienatio, adeoque vetita atque illicita eſt. Nec filii ſtare ei tenentur: ſed ſubvaſallus, red-

dito ab heredibus pretio, ſi quod parens acceperit, feudum reſtituere tenetur. *2.f.3.§1.* Itaque tres inprimis caſus ſunt, ubi ſubinfeudatio recte & conſtitutione Fridericiana permittente, ſine conſenſu domini & ſucceſſorum feudalium fieri poteſt: ſi nempe res ſit ſubinfeudari ſolita: ſi agnatus proximus prima inveſtitura comprehensus aut ſimultanee inveſtitus in locum ſubvaſalli aſſumatur: ſique ager, qui alias incultus erat relinqvendus, alii tanquam feudum concedatur. Ita enim non modo ſeniori & familiæ nihil decedit, ſed etiam caſu poſtremo promovetur utilitas publica, quam promovere vaſallus jurejurando ſuo promiſerat. Ex dictis patet, a facultate ſubinfeudandi ad facultatem fructus futuros permittendi extraneo poſſe quidem argumentum duci: ſed ſecundum ius Longobardicum neutri facultati locum eſſe in præjudicium filiorum aliorumve heredum feudalium, licet ſimul ſint heredes allodiales. Neque etiam in curiis noſtris toleratur, ut exempli cauſſa pater in præjudicium filiorum aut agnatorum de feudo aut toto aut ejus parte filiam aut nepotes ex ea ſubinveſtiat. Neque regulariter in ipſis feudis Imperii, quamvis Statuum immediatorum major ſit poteſtas, ſi partem ſubinfeudari non ſolitam jure ſubfeudi ceſſerint, ſucceſſores ſtare conventioni tenentur, licet nihil impediat, quo minus

minus, ſi velint, ſponte factum anteceſſoris ſervare poſſint.

XIV.

Denique objicitur a diſſentientibus, fructus feudi eſſe allodiales, ideoqve libere vaſallum de iis diſponere poſſe. Ego quoque idem dixi de fructibus, quos vaſallus aut percepit, aut, dum vivet, percepturus eſt. Sed de fructibus poſt mortem ejus naſcituris, niſi qvatenus illi vel lege expreſſa vel conſvetudine heredibus allodialibus debentur, idem concedere neutiquam poſſum. Fructus enim hi ſunt pars fundi, *L. 44. ff. de R. V.* ſuntque materia & objectum dominii utilis ſeu juris, quod habet vaſallus, *2. f. 23. in f.* dominiumque hoc utile ſine fructibus non magis exiſtere poteſt, quam quæcunque alia forma ſine ſua materia. *CARPZ. P. 2. C. 38. D. 12. n. 7. & 8. & P. 3. C. 15. D. 56. n. 3.* Unde Pomponius ſcribit, ſi forte, usufructu legato, fructus adimantur, totum videri ademtum. *L. 14. §. 1. ff. de uſu & habitat.* Qvamobrem ego quidem nunquam intelligere potui diſtinctionem illam, qua dominium utile & uſumfructum a perceptione fructuum ſeparant: *STRYK. Exam. jur. feud. c. 8. qv. 19.* id quod alibi idem celeberrimus JCtus ita enuntiat, ut inter jus utilis dominii & facultatem percipiendi fructus diſtingvat. *c. 10.*

qv. 13. Unum idemqve id eſſe, ſtatuunt alii. *VULTEI. de feud. lib.* 1. *cap.* 10. *n.* 57. *BERLICH. Decis* 138. *BITSCH. ad* 2. *f.* 55. *pag.* 687. Nam verba legum diſpoſitiva cum effectu capienda ſunt: *L.* 1. §. 2. *ff. quod quisque jur.* cum leges non verbis, ſed rebus imponantur, nec quod una via eſt prohibitum, alia conceſſum eſſe poſſit. Bene Scabini Jenenſes A. 1624. pronuntiarunt, cui uſusfructus competere non poteſt, illi nec competere poſſe commoditates. *BERL. d. Dec. inf.* Sequitur ex iis, quæ dicta ſunt, eum, cujus feudum vidua defuncti poſſeſſoris in dotalitio habet, aut creditor a judice immiſſus poſſidet, omnesqve ex eo fructus percipit, ipſo utili dominio ad tempus quoddam deſtitui. Cum vero in legibus Romanis aliquoties dicitur, uſufructuarium etiam poſt venditionem uti frui, id ad jus tertii pertinere videtur: nam tum inprimis Romani ita loquuntur, ubi de jure conſolidandi, quod proprietario competit, agitur. Nempe jus uſufructuarii non uſu decem annorum interit, ſed ſi venditum fuit, non præſcribitur: cujus rei Ulpianus & Marcianus *L.* 12. §. 2. *L.* 38. *ff. de uſufr.* hanc rationem allegant, quia etiam qui vendidit, utitur fruitur. Clarius id ita expreſſeris: quia venditor neque animum derelinquendi uſumfructum oſtendit, neque negligentiam adhibuit, ideoque præſcriptioni ſenioris

non

non magis locus eſt, quam ſi ipſe venditor adhuc utatur fruatur. Item uſusfructus ſuo tempore modisque lege determinatis, exempli cauſſa morte uſufructuarii, licet ceſſionarius adhuc ſuperſtes ſit, ad proprietatem revertitur: cujus rei itidem hæc ratio datur, quia jus remanet penes cedentem: *L. 66. ff. de jure dot.* hoc eſt, jus, quod habet proprietarius, æque firmum manet, ut ſi ipſe cedens uſumfructum retineat. Sunt ſimilia exempla in aliis ſpeciebus juris realis. Ita enim licet is, qui vendidit jus hereditarium, revera heres amplius non ſit: *L. 2. §. 9. L. 23. pr. ff. L. 8. C. de hered. vel act. vend.* manere tamen certa ratione heres dicitur, nempe intuitu creditorum, qui adverſus ipſum venditorem experiuntur. *L. 2. C. eod. LAUTERB. Comp. Jur. t. de hered. vel act. vend. litt. E.* Similiter qui dolo deſiit poſſidere, nihilo ſecius intuitu domini poſſeſſor habetur, quia jus domini dolo illo non extinguitur. *Idem LAUTERB. t. d. R. V. litt. P.* Neque repugno, ſi quis dominium utile, facta ceſſione fructuum, penes vaſallum manere intuitu ſenioris dixerit: quia hic nihilominus ab illo ſervitia poſtulare, & extincta familia cedentis, dominium conſolidare poteſt, *a. L. 66. ff. de jur. dot.* ex capite præſcriptionis autem, ſi non ipſe vaſallus, ſed ceſſionarius ex illius tanquam autoris ſui perſona fructus percipiat,

piat, conſolidatione uti nequit. *a. d. L.* 12 §. *1.* & *L. 38. ff. de uſufr.* Ceterum uti doctores agnoſcunt, eum qui dolo deſiit poſſidere, non eſſe verum poſſeſſorem: *LAUTERB. l. c.* ita dominum utilem quoque poſt ceſſionem omnium fructuum non eſſe verum dominum utilem ſenſu feudali, concedendum eſt. *2. f. 23.*

XV.

Sunt fortaſſis adhuc alia quæpiam, quæ a diſſentientibus opponi poſſint, ſed ſunt exigui momenti & ex iis, quæ a me dicta ſunt, dijudicari & confutari nullo negotio poſſunt. Inprimis facile reſponderi poſſe ad illam objectionem puto, ſi forte ſimultanee inveſtitus in litteris reverſalibus, quibus in favorem filiarum vaſalli ſine conſenſu ſenioris fructibus feudi renuntiavit, certam ſummam feudalem, einen Lehn-Stamm, ſed ſine ullo onere, ſibi reſervaverit, & tum quis dicere velit, ſervitia a vaſalli filiabus præſtari poſſe per ſubſtitutum. Hoc enim manifeſto rationibus rerum feudalium repugnat: nam perſonæ deſcendentium maſculorum a domino electæ ſunt: neque pacto cum ſimultanee inveſtitis inito effici poteſt, ut ei ſervitia mulierum per ſubſtitutos præſtanda obtrudere, feudumque maſculinum, eo inconſulto, in fœmininum in effectu convertere liceat. Neqve magis attendenda

denda eſt illa objectio, quod iniquum videatur, ſi vaſallus aut ejus aſcendentes feudum magna vi pecuniæ emerint, id omne poſtea ſolis ſimultaneè inveſtitis cedere, præteritis filiabus vaſallo defuncto cariſſimis. Hoc enim voluit primus acquirens, qui naturam horum bonorum ſciens emit, adeoque injuriam ſibi aut deſcendentibus fœminis fieri, nequicquam conqueritur. Si hanc æqvitatem circa feudum pecunia comparatum ſequi velint judices, ſane futurum eſt, cum pleraque feuda ad familias poſſeſſorum hodiernorum titulo oneroſo pervenerint, ut feuda & jura feudalia tandem ſubvertantur.

F I N I S.

GENEROSISSIMO DOMINO,
DOMINO
CAROLO AUGUSTO REX
S. P. D.

JOH. WOLFGANGUS TRIER.

Non indigebas præſidio quodam & adjumento in tuenda diſſertatione Tua, quam ita a Te confectam, ut & felicis ingenii & ſingularis induſtriæ luculentum ſpecimen edideris, publico conflictui deſtinaſti. Ipſe enim eam, ſi placuiſſet, præſidendo defendere poteras, poſtqvam in jurisprudentiæ ſtudium per complures annos

Digitized by Google

rara hoc noſtro tempore diligentia incubuiſti, incitatus tum inſita propenſione atqve ardore animi Tui, qui natura ad optima qvæqve fertur, tum exemplo Illuſtriſſimi Parentis Tui, cujus memoria meritorum nunqvam intermorietur. Primum in Academia Vitembergenſi per biennium jurisprudentiam omnem aliasqve ſcientias, qvarum egregia fundamenta illuc attuleras, multo ſtudio atqve eo ſucceſſu complexus es, qvem multi quinquennio, qvod a Juſtiniano Imperatore exigitur, vix aſſeqvuntur. Poſtea in Lipſienſem Academiam delatus per annum unum cum dimidio ea, qvæ Vitembergæ præclara didiceras, ſtudioſe repetiiſti ac digeſſiſti, atqve in examinibus qvotidie fere inſtitutis, qvibus Te a doctoribus Tuis interrogari volebas, & ipſe eos de argumentis majoris momenti interrogabas, confirmaſti: ea, qvæ in multorum JCtorum, inprimis Pragmatico-

ticorum, ſcriptis aſſidue legendo notatu digniora repereras, in libros excerptorum Tuorum contuliſti: præterea actis judicialibus cum cura perlectis, in relationibus & ſententiis conficiendis Te exercuiſti: privatis etiam diſputationibus ingenii linguæqve facilitatem ac promptitudinem auxiſti. Neqve enim unqvam Tibi ex animo diſceſſit, parum eruditionem omnem prodeſſe, niſi ſimul facultas atqve exercitatio capiatur, ea, quæ memoria & judicio comprehenduntur, & calamo & lingua apte nervoſeq; proponendi. Sciunt hæc omnia ii, quorum in Academiis inſtitutione uſus es: reliqui ejus rei documentum in diſſertatione Tua videbunt. Reddo igitur Tibi ſpecimen hoc Tuum, &, quod ex reſponſionibus Tuis ad quæſtiones juris in Collegiis a me propoſitas & ex privatis diſputandi exercitiis, me moderante, a Te habitis novi, ſimul auguror, fore, ut illud, quamvis in cathedra inferiore, re-

ſpon-

ſponſionibus tamen ſuperiore dignis
fendas. Quod ſupereſt, precor De
velit ulterius cœptis Tuis omnibus
favere ac benedicere, ut iis Divina
ria, ſalus Patriæ, & Illuſtris fami
Tuæ ornamenta promoveantur at
augeantur. Vale. Dabam
Lipſiæ, d. XXIV Julii
M DCC XIX.

BIBLIOTECA ROMA VITTORIO EM.